

แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาล
แม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3^{*}
THE GUIDELINES FOR PARTICIPATORY ADMINISTRATION OF
ANUBAN MAE FAH LUANG SCHOOL UNDER CHIANG RAI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

ธนวรรธก์ โชติบุญ

Thanawat Chotboon

ไพโรภ รัตนชวงค์

Pairop Rattanachuwong

สุวดี อุปปินใจ

Suwadee Ouppinjai

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

E-mail: thanawatchot@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ลักษณะ ปัจจัย และเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นวิจัยแบบผสมผสานวิธี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูทั้งหมดในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 40 คน และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม ทั้ง 4 ด้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ด้านผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล มีส่วนร่วมปานกลาง ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ปัจจัยภายใน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมด้านโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานท้องถิ่น มีส่วนร่วมในด้านสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียน ด้านแนวทางการพัฒนาการ

^{*} Received 13 June 2021; Revised 29 June 2021; Accepted 30 June 2021

บริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ร่วมประชุม และรับทราบตารางเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้านแรงงาน และร่วมเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน ร่วมระดมทุน ร่วมรับฟังปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทางโรงเรียนการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยร่วมสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวิเคราะห์และประเมินผลตั้งแต่ริเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ รวมไปถึงการประเมินผลเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

Abstract

The objectives of this research article were to study characteristics, factors and propose guidelines for developing participatory management of Mae Fah Luang School Under. Chiang Rai Primary Educational Service Area Office, Region 3 is a combined research method. The population used in this research was school administrators. All teachers in the school Board of Basic Education Institutions, 40 representatives of student parents, community representatives, and ten key informants were interviewed using a selective method. The tools used in this research were questionnaires and interview forms. And group chat by analyzing the data, finding the frequency, percentage, and exploring the content-based data, the study results revealed that participation in all four aspects of decision-making practical The school director was very involved. Benefit evaluation aspect moderate participation While the representatives of parents and community representatives had less participation; internal factors were the school director, teachers, parents of students. Essential education committees, community representatives participate in the administrative structure and policies within the school. In terms of external factors, people in the community, parents of students, and local authorities Participate in the social and cultural aspects of the school In terms of the development of the school's participatory management by participating in the appointment of the school board Attend meetings and know the schedule of activities for each school year. Participate in labor representation and become a school advisor, fundraising, listening to problems, and exchanging information with the school to develop participatory management of the school. By co-building, a network of parents and students

Participate in the analysis and evaluation since the beginning of the project. during the project, including an assessment when the project is completed

Keywords: The Guidelines for Participatory, Participatory Administration, Mae Fah Luang School Under

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 มาตรา 65 ได้กำหนดให้รัฐพึงมียุทธศาสตร์ชาติไทยเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันให้ไปสู่เป้าหมายร่วมกันดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560, 2560) จึงได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 โดยกำหนดวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งในเรื่องของการศึกษาในข้อ 4.1.7 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมและการสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงการศึกษา เป็นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสนับสนุนกลไกสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษารวมถึงระบบการติดตามสนับสนุนและประเมินผล เพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และในข้อ 4.2.5 เรื่องการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เป็นการเอื้อประโยชน์ให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจและการติดตามงานของรัฐเพื่อสนับสนุนและสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่และนำไปใช้เพื่อพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทของสถานศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อร่วมพัฒนาพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

ในการประชุมเพื่อวางแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ได้สรุปประเด็นที่เป็นอุปสรรคไว้ ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย 2) ด้านบุคลากร โดยครูและบุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพมีความรู้ความสามารถ ทักษะตาม มาตรฐานตำแหน่ง แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้านการบริหารสถานศึกษา และจากบทสรุปสำหรับผู้บริหาร จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับปฐมวัย จุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ การส่งเสริมบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการด้านแหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอน โดยมีข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการศึกษา ด้านผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ควรส่งเสริมจัดหาสื่อการเรียนการสอน สื่อธรรมชาติ สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประสบการณ์เรียนรู้ ควรมีส่วนร่วมจัดห้องสมุด อุปกรณ์ หนังสือเล่มใหญ่ หนังสือภาพที่มีสีสัน ชวนมอง น่าอ่าน และ

ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีข้อเสนอแนะด้านผลการจัดการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นตามกระบวนการในทุก ๆ ชั้น ในด้านการเรียน และให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ จัดห้องสมุด อุปกรณ์ หนังสือเรียนให้เพียงพอสำหรับผู้เรียนทุกช่วงชั้นเพื่อใช้ในการอ่านศึกษาหาความรู้ (โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง, 2562)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงมีความสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องสนับสนุนและเป็นแรงผลักดัน และส่งผลให้เกิดการดำเนินงานในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในระดับปฏิบัติ ซึ่งถือเป็นเรื่องที่ท้าทายโดยอาศัยความเห็น พ้องต้องกันของผู้ร่วมงานและสามารถปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาได้ จึงเป็นเหตุและปัจจัยทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบแบบผสมผสานวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการเป็นกรอบแนวคิดทางการศึกษา โดยจำแนกออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาขอบเขตของเนื้อหาของงานศึกษา ตามการศึกษาการมีส่วนร่วมของแนวคิด Cohen and Uphoff โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 4 ด้าน (Cohen & Uphoff, 2014) คือ

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision - making)
2. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation)
3. ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)
4. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ 2 ด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมภายนอกของโรงเรียน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย ด้านบริการและคุณลักษณะผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมภายในของโรงเรียน ได้แก่ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองและกฎหมาย

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน ตัวแทนชุมชน และตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาโดยตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูทุกคน ในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชน จำนวน 40 คน มีรายละเอียดดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
ครู	จำนวน 16 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 8 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 11 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 4 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือก เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง ข้าราชการครูทั้งหมด รวมถึงพนักงานและครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และตัวแทน

ชุมชนที่มีพื้นฐานความรู้ในการมีส่วนร่วมในงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้นพอสมควร โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ชนิดปลายเปิด (Close Ended Questionnaire) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบประเมินค่า (Rating Scale) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบไปด้วย คำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert ดังนี้

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องและนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.2.2 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายที่มีประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้เกณฑ์ในการตรวจพิจารณา ข้อคำถาม แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องและนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามในแต่ละข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวนทั้งหมด 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) แสดงว่าแบบสอบถามสามารถนำไปใช้ได้ แล้วหลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถาม ประชากรที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน กรรมการ สถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้รวบรวมผลคะแนนที่ได้แล้วนำข้อมูลมาสรุปในภาพรวมของระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 นำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. นำผลไปแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 10 คนเลือก ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
ตัวแทนครูผู้สอน	จำนวน 3 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 2 คน

เกณฑ์ในการคัดเลือก เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักการและวิธีการสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2.2 ออกแบบประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ให้ผู้ตอบตามสภาพความเป็นจริงตามประเด็นสำคัญ

2.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยกรอบเป็นการวิเคราะห์ ด้านกรรมการสถานศึกษา ด้านผู้ปกครอง และด้านสถานศึกษา

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.2 นำแบบสัมภาษณ์ใช้ในการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1. ขอนหนังสือจากขอหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนชุมชน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามกรอบเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยโดยกรอบเป็นการวิเคราะห์ด้านกรรมการสถานศึกษา ด้านผู้ปกครอง และด้านสถานศึกษา ที่สร้างรูปแบบ ที่เหมาะสมกับการนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) แล้วสรุป เป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการศึกษาซึ่งผู้ศึกษาทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 10 คน ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
ตัวแทนครูผู้สอน	จำนวน 2 คน
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนชุมชน	จำนวน 2 คน
ตัวแทนผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน

ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

เกณฑ์ในการคัดเลือก

เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1.1 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับการพัฒนา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 เป็นการสนทนาโดยใช้แบบสนทนากลุ่ม

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

เป็นแบบสนทนากลุ่มที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยประเด็นการสนทนากลุ่มครอบคลุมทุกองค์ประกอบ โดยขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

2.2.1 แบบสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสนทนากลุ่มจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักการ และวิธีการสำหรับการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.2.2 ออกแบบประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 ให้ผู้ตอบตามสภาพความเป็นจริงตามประเด็นสำคัญและครอบคลุมทุกองค์ประกอบ

2.2.3 สร้างแบบสนทนากลุ่มด้านแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 นำร่างแบบสนทนากลุ่มที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.2 นำแบบสนทนากลุ่มไปใช้ในการศึกษากับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอลหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน

3.2 นำหนังสือพร้อมแบบสนทนากลุ่ม ขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอน การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการบันทึกภาพ การจัดบันทึกจากการสนทนา และการบันทึก VDO

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามประเด็นของแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน Cohen & Uphoff ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision- Making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefit) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation) (Cohen & Uphoff, 2014)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ด้วยการบันทึกภาพ การจัดบันทึกจากการสนทนา และการบันทึก VDO การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ (Content Analysis) ที่สร้างรูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม แล้วสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย 2) ด้านการปฏิบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมมาก ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย 3) ด้านผลประโยชน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมปานกลาง ส่วนตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมน้อย 4) ด้านการประเมินผล ผู้อำนวยการโรงเรียนมีส่วนร่วมปานกลางและในส่วน of ตัวแทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อย

2. ปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ ในด้านปัจจัยภายใน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมด้านโครงสร้าง

การบริหารงานและนโยบายภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานท้องถิ่น มีส่วนร่วมในด้านสังคมและวัฒนธรรมของโรงเรียน 2) ด้านการปฏิบัติ ในด้านปัจจัยภายใน ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในด้านบริการและคุณลักษณะของผู้เรียนภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ตัวแทนชุมชนทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีของโรงเรียน 3) ด้านผลประโยชน์ ในด้านปัจจัยภายใน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในด้านเศรษฐกิจของโรงเรียน 4) ด้านการประเมินผล ในด้านปัจจัยภายใน ครู บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนร่วมในด้านการจัดการภายในโรงเรียน ในด้านปัจจัยภายนอก ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเมืองและกฎหมายของโรงเรียน

3. เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า 1) ด้านการตัดสินใจ แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียนร่วมประชุมและรับทราบตารางเวลาในการจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียน 2) ด้านการปฏิบัติ แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยมีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนในด้านแรงงาน และร่วมเป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน 3) ด้านผลประโยชน์ แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนโดยการร่วมระดมทุน ร่วมรับฟังปัญหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทางโรงเรียน 4) ด้านการประเมินผล แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยร่วมสร้างระบบเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ร่วมวิเคราะห์และประเมินผลตั้งแต่ริเริ่มโครงการระหว่างดำเนินโครงการ รวมไปถึงการประเมินผลเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

1. ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลแยกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากจากผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้อนุมัติในการตัดสินใจว่าโรงเรียนจะทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนโดยเป็นปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง

1.2 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนจะเป็นผู้อนุมัติโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนแล้วยังเป็นผู้ร่วมปฏิบัติตามโครงการหรือกิจกรรมนั้นทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการสรุปผลและประเมินผล รองลงมาคือ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากโรงเรียนมีการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงที่มีการประชุมผู้ปกครอง

1.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและคณะกรรมการได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย

1.4 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากทางโรงเรียนถือว่าเรื่องการประเมินผลเป็นเรื่องหน้าที่เฉพาะโรงเรียนที่ทางโรงเรียนจะต้องดำเนินการ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับชุมชน ประกอบกับชุมชนไม่ค่อยมีเวลาที่จะเข้าร่วมติดตามดูแลประเมินผลในด้านต่าง ๆ เพราะสมาชิกในชุมชนต่างก็ต้องประกอบอาชีพ

2. ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผู้ศึกษานำเสนอการอภิปรายผลแยกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) 2) ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factor) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายการของโรงเรียน (Structure and Policy) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการรับทราบในโครงสร้างการบริหารงานและนโยบายการบริหารของโรงเรียนสอดคล้องกับ เมตต์ การณัจิต ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของกรรมการที่ปรึกษาที่ให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรค ไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป ดังนั้น

การเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานในโรงเรียน (เมตต์ เมตการณ์จิต, 2553)

2.1.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในด้านบริการและคุณลักษณะของผู้เรียน (Service and Product) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความสะอาด สวยงาม ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

2.1.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านบุคลากร (Man) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชน ร่วมอบรมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการที่จะนำไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียน สอดคล้องกับ สรวาทิ เพ็งศรีโคตร ได้สรุปบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยเป็นการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยให้โรงเรียนทุกแห่งส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก ในด้านการเงิน (Money) ผู้มีส่วนร่วม ร่วมรับทราบการใช้จ่ายงบประมาณโรงเรียน อย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบ (สรวาทิ เพ็งศรีโคตร, 2554)

2.1.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการจัดการ (Management) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามนโยบายของโรงเรียน รวมถึงผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วมได้เข้าร่วมพัฒนาความรู้ต่าง ๆ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546, 2546)

2.2 ด้านการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก (External Factor) ประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Factors) ผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ คนในชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนและหน่วยงานท้องถิ่นร่วมอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม รวมถึงส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน ทำให้นักเรียน มีแบบอย่างที่ดีในชุมชน

2.2.2 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ตัวแทนชุมชนทั้งหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกให้การสนับสนุน อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกิดความรอบรู้และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.2.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ในด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นวิทยากรสอนอาชีพให้กับนักเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เมตต์ เมตการณ์จิต กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริม

การมีส่วนร่วมบริหารและจัดการไว้ ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ว่าการมีบุตรหลานเรียนอยู่ในสถานศึกษา การที่ผู้ปกครองมีบุตรหลานเรียนอยู่ในสถานศึกษาย่อมจะมีความรักความผูกพัน และมีความรู้สึกร่วมกับบุตรหลานของตน (เมตต์ เมตการุณจิต, 2553)

2.2.4 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors) โดยผู้มีส่วนร่วมได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกภาคส่วนตามกฎหมายกำหนดไว้ โดยรัฐมีการให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษา

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม อุปกรณ์และภูมิทัศน์ต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการเป็นที่ปรึกษาเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาด้านการจัดการโครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มีส่วนร่วมในการร่วมในการระดมทุนเพื่อพัฒนาด้านการศึกษาของโรงเรียน สร้างและพัฒนาสาธารณูปโภคของโรงเรียน และร่วมรับฟังปัญหาแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ปกครองนักเรียนและครู มีส่วนร่วมในการสร้างระบบเครือข่ายเพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนและด้านคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะของนักเรียน ติดตามและประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น ดังผลวิจัยของ เจนณรงค์ อุ่นทุลย์ และคณะ ที่พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ในด้านการวางแผนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีเพื่อเสนอความต้องการของชุมชน และเปิดโอกาสให้เสนอโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม และสถานศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตน และจัดให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา และมีส่วนในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการในทุกขั้นตอน (เจนณรงค์ อุ่นทุลย์ และคณะ, 2555)

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังต่อไปนี้ 1) ด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนร่วมนั้นทุกคนได้ทำตามกฎหมายกำหนดไว้ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งและทำหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งโดยการกระทำที่ทำได้ทำไปเพียงเพราะได้รับมอบหมายให้ทำตามหน้าที่ตามที่กฎหมายได้ระบุเอาไว้เพียงเท่านั้น โดยไม่ได้ทำตามความรู้สึกถึงการตระหนักว่าตนเป็นเจ้าของหรือไม่ได้ทำอย่างเต็มใจ โดยไม่ได้คิดว่าตนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจนั้นอย่างแท้จริง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความตระหนักหรือความเป็นเจ้าของและสร้างการมีส่วนร่วม

ก่อนมอบหมายให้บุคคลผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการนำไปปฏิบัติ ในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของผู้มีส่วนร่วมนั้นจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมโดยการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นอกจากการเป็นคณะกรรมการที่มาช่วยคณะกรรมการหลักที่แต่งตั้งตามกฎหมาย โดยอาจให้ผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในชุมชนมาเป็นผู้ช่วยที่ปรึกษาด้านสำคัญต่าง ๆ เช่น ราษฎรชาวบ้าน หมอยา หมอต่อกระดูก เป็นต้น หรือผู้มีความรู้เฉพาะทางที่จำเป็นต่อการทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนตามที่โรงเรียนได้จัดขึ้นภายในโรงเรียน 3) ด้านผลประโยชน์ ในการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วมนั้น ผู้บริหารโรงเรียนอาจใช้การระดมทุนจากผู้มีส่วนร่วมในการหางบประมาณในการทำโครงการหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งโรงเรียนอาจไม่มีงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐได้ทันทั่วทั้งที่หรืออาจได้งบประมาณมาในจำนวนที่ไม่เพียงพอในการดำเนินงานให้แล้วเสร็จ โดยอาจเป็นการจัดทำผ้าป่าสามัคคี หรือการทอดกฐิน หรือการจัดงานระดมทุนในรูปแบบการกุศลอื่น ๆ เป็นต้น โดยการระดมทุนเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การทำป้ายโรงเรียนใหม่ การสร้างห้องน้ำของผู้มาติดต่อราชการ การจัดซื้ออุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสัญญาณอินเทอร์เน็ตในโรงเรียน การปูพื้นสนามฟุตบอลโรงเรียนใหม่ เป็นต้น 4) ด้านการประเมินผล ในการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของผู้มีส่วนร่วมนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่สามารถใช้งานได้ง่าย เช่น การใช้ระบบการสร้างกลุ่ม Line Facebook ในการสร้างระบบเครือข่ายการติดต่อสื่อสารร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาด้านการเดินทาง มาติดต่อราชการกับทางโรงเรียน และเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการเรียน ด้านความประพฤติคุณธรรม จริยธรรมและการมีจิตสาธารณะของนักเรียนทั้งที่อยู่โรงเรียนและอยู่ที่บ้านของนักเรียนและเป็นการรายงานโครงการหรือกิจกรรมที่โรงเรียนจะจัดขึ้นในปีการศึกษา เพื่อสร้างการรับรู้ถึงห้วงเวลาในการจัดทำให้ผู้ปกครองสามารถจัดสรรเวลาให้ตรงกับเวลาจัดโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อรายงานผลของการจัดว่าโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เพื่อสร้างการรับรู้และเป็นส่วนหนึ่งในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองและ ผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- เจนณรงค์ อุ่นทุลย์ และคณะ. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอนองนงบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสาร ม.มรม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 6(3), 185-196.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546. (2546). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 62 ก. (6 กรกฎาคม 2546).

- เมตต์ เมตการุณจิต. (2553). การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. (6 เมษายน 2560).
- โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2562. เชียงราย: โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง.
- สราวุธ เฟื่องศรีโคตร. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา, 7(1), 75-79.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ.
- Cohen & Uphoff. (2014). Promoting Empowerment of People in Advancing Poverty Eradication Social Integration and Decent Work for All. New York: UN. Economic and Social Council.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.